

2010

Projekt Ressourcepædagoger

VIA > K
UNIVERSITY COLLEGE

Randers Kommune

VIA University College

Videreuddannelse og kompetenceudvikling

01-03-2010

Kolofon

Rapporten er skrevet og redigeret af:

Kirsten Rasmussen, Lektor, e-mail kirr@viauc.dk

Lisbet Bjerregaard, Administrativ teamleder, e-mail lbj@viauc.dk

VIA University College
Videreuddannelse og Kompetenceudvikling
Rudolfgårdsvej 1, 8260 Viby J

Indhold

Introduktion til erfaringsopsamlingen	5
Formål med rapporten	5
Målgruppen for rapporten	5
Projekt Ressourcepædagoger.....	6
Projektets teoretiske grundlag	7
Projektets mål	7
Profil af en Ressource Pædagog	9
Ressourcepædagogens primære arbejdsfelt i institutionen	10
Rammer for udviklingsforløbet	11
Uddrag af den fælles midtvejsevaluering 2007	12
Erfaringsopsamling fra de enkelte institutioner 2009	13
Platangårdens børnehave	14
KFUM's Institutioner	14
Børnehaven Kærnehuset	15
Glentevejens børnehave.....	16
Børnehaven Dragonvej.....	17
Eksterne samarbejdspartnere	17
Afsluttende evaluering til Familiestyrelsen	18
Resumé – Projekt Ressourcepædagoger.....	22
BILAG 1	24
BILAG 2	25
BILAG 3	29

International Child Development Programmes

“En dreng har meget svært ved at sidde stille i den store flok og spise madpakker. Han påkalder sig opmærksomheden ved at drille de andre, råber højt eller forlader sin plads. Han er meget forstyrrende og påvirker også de andre børn. De voksnes kontakt til ham bliver meget negativ og han hører næsten udelukkende: sid nu stille, nu skal du holde op osv. Ofte ender det med at han bliver flyttet ud i alrummet med sin madpakke, hvilket virker som en straf og er med til at gøre ham forkert såvel i hans egne som i de andres øjne. Vi beslutter at skabe nogle andre rammer for ham og få genoprettet den positive kontakt til ham, også når han skal spise madpakke. Vi fortæller ham, at en af de voksne (hans primære pædagog) meget gerne vil sidde og spise med ham og hygge sig med ham – de to helt alene. Det bliver et privilegium, noget positivt og de to får en rigtig god kontakt og relation. Han bliver i stand til at snakke stille og roligt og lytte til det der bliver sagt. Han får en positiv oplevelse og føler sig anerkendt, som den dejlige dreng han er.

Efter et stykke tid kommer der endnu et barn til den lille gruppe, og til sidst har han fået så mange positive erfaringer og så meget ro på, at han kan deltage i den store flok igen. Han har oftest en voksen til at sidde ved siden af sig, men kræver ellers ikke på nuværende tidspunkt, ekstra opmærksomhed end dette i den situation.”

Introduktion til erfaringsopsamlingen

Denne rapport er baseret på det samlede skriftlige materiale der er samlet i forbindelse med *Projektet Ressourcepædagoger* i Randers Kommune. Rapporten er udarbejdet af VIA University College og sammenfatter de væsentligste hovedresultater fra projektet.

I 2006 iværksættes *Projekt Ressourcepædagoger*, der sætter fokus på en forstærket indsats overfor udsatte børn. Projektet gennemføres på 5 institutioner der alle er kendetegnet ved familier med lav indkomst, høj arbejdsløshed og enlige forsørgere - og en stor andel af tosprogede familier. Institutionerne er:

Platangårdens børnehave, KFUM's Institutioner, Børnehaven Kærnehuset, Glentevejens børnehave og Platangårdens børnehave. Senere i projektperioden er Dragonvejens børnehave kommet til. Citaterne i rapporten er taget fra udviklingsprojekterne.

Formål med rapporten

Formålet med denne erfaringsopsamling fra projektets første år er:

- At give en tilbagemelding til de involverede parter
- At bruge de indhøstede erfaringer i et fremadrettet perspektiv til gavn for kommende projekter i kommunen
- At give mulighed for justering af såvel centrale som decentrale processer

Målgruppen for rapporten

- Ledere der ønsker at arbejde med Ressourcepædagoger
- Nye ressourcepædagoger i Randers Kommune
- Ansatte og politikere med særlig interesse i dagtilbud i Randers Kommune

Projekt Ressourcepædagoger

Citat: "Det har været fantastisk at arbejde ud fra de otte samspilste-maer. I omsorgsdelen har det været fantastisk at opleve, hvordan man med enkelte bevidste samspilsregler, kan skabe en stor forskel for barnets udvikling. I læringsdelen har det ligeledes været fanta-stisk at se at man ud fra denne anerkende tilgang kan skabe en læ- ring for barnet som ikke har været til stede før."

I forbindelse med kommunalreformen nedsætter Randers Kommune et udvalg bestående af repræsentanter for handicapgruppen fra flere daginstitutioner, repræsentanter fra Pædagogisk Psykologisk Rådgiv- ning (PPR) og fra Børn- og Skoleforvaltningen. Udvalgets opgave er, at beskriver de særlige støtteforanstaltninger, de 6 sammenlagte kommunens institutioner benytter sig af. Erfaringerne herfra sam- menholdt med Ny Randers Kommunes ønske om en forstærket ind- sats for udsatte børn og børn med særlige behov betyder, at denne indsats bliver omdrejningspunkt for et udviklingsprojekt. Som følge af udvalgets arbejde, søger Randers Kommune Familienministeriet om midler til projektet *Ressourcepædagoger*. Ansøgningen imødekommes og projektet iværksættes i august måned 2006.

Med udviklingsprojektet *Ressourcepædagoger* ønsker Randers Kom- mune at belyse, hvorvidt en omlægning af de eksisterende ekstrabe- villinger kan indfri projektets mål og succeskriterier.

Ifølge Ansøgningen til Familiestyrelsen ønsker Randers Kommune at styrke det enkelte barn med henblik på inklusion, hvilket ses som en vigtig faktor, når negativ social arv skal brydes. I ansøgningen hed- der det blandt andet:

"Det vægtes således, at den forebyggende indsats skal tage afsæt i en opkvalificering af daginstitutionen, så det enkelte barn med særlige behov kan rummes"

Projektets teoretiske grundlag

Randers Kommune vælger at arbejde ud fra teorierne bag "International Child Development Programmes" (ICDP). Bag ICDP står en stiftelse med internationalt netværk af eksperter, der arbejder med psykosociale omsorgs- og undervisningsprogrammer for børn i nød.

ICDP programmet er et vejledningsprogram der er rettet mod omsorgsgivere og er bygget op over en række temaer for godt samspil (se bilag 1). Vejledning og supervision i forhold til programmet foregår dels via videooptagelser dels via sparring fra kolleger og konsulenter fra "Børn og skoleforvaltningen" i Randers Kommune.

Programmet lægger vægt på samspil og stilladseret læring, hvor hovedvægten på den ene side lægges på omsorgspersonernes evne til at justere og tilpasse sig barnets følelsesmæssige tilstand og forhold, og på den anden side deres evne til at tilpasse sig barnets hensigter, således at de sammen kan opnå fælles opmærksomhed og mening.¹

Indsatsen skal tage afsæt i- og videreudvikle daginstitutionens eksisterende viden og erfaring. Daginstitutionerne har stor erfaring med at arbejde med målgruppen, det være sig individuel indsats, samarbejde med familierne, tværfagligt samarbejde som sproglig indsats for tosprogede børn.

Projektets mål

Målet med projektet er, at styrke en målrettet indsats overfor udsatte børn gennem inklusion. Ressourcepædagogen skal sammen med lederen forestå en udvikling som:

- Bygger på en relations og ressourceorienteret tilgang til barnet i det pædagogiske arbejde

¹ Karsten Hundeide(2006):*Relationsarbejde i institution og skole*. Dafolo

- Sikrer at fokus fastholdes på den iværksatte indsats overfor det enkelte barn
- Forbedrer og udvikler det tværfaglige samarbejde med relevante fagpersoner i forhold til indsatsen
- Forbedrer og udvikler samarbejdet med familierne
- Opbygger en intern konsulentfunktion med en koordinerende funktion i forhold til det øvrige personale
- Koordinerer indsatsen både internt og eksternt

I ansøgningen til Familiestyrelsen beskrives hvordan Randers Kommune ønsker at fremme "Den rummelige daginstitution" med henblik på at styrke det enkelte barns ressourcer gennem anerkendende relationer. Der er formuleret følgende succeskriterier for projektet: Der skal være:

- En systematisk afdækning af behov i den enkelte daginstitution.
- En koordinering af den målrettede indsats omkring det enkelte barn med henblik på at bryde den negative sociale arv.
- Et skærpet fokus på indsatsområdet i daginstitutionen gennem opkvalificering til Ressourcepædagog.
- Vidensdeling med det øvrige personale samt fastholdelse af igangsatte metoder
- En styrkelse af det enkelte barns ressourcer gennem anerkendende relationer
- Styrkelse af den rummelige daginstitution. Brugere og personale skal opleve et kvalitetsløft

Disse kriterier skal være med til at sikre, at der er en høj faglighed på området. Fagligheden styrkes desuden gennem uddannelse af Ressourcepædagoger, samt teambaseret læring gennem ICDP.

Profil af en Ressource Pædagog

Citat: "Har du modtaget vejledning af en Ressourcepædagog?"

Ja, heldigvis!"

Alle de involverede institutioner modtager børn med særlige behov. Nogle af børnene har diagnoser fra Børnehospitalet, nogle har fysiske handicaps, nogle har sproglige vanskeligheder osv. Fælles for alle børnene er, at de har tydelige følelsesmæssige og sociale vanskeligheder. Ressourcepædagogens opgaver er på den ene side rettet direkte mod disse børn med henblik på at støtte det enkelte barns udvikling og læring - og på den anden side er den rettet mod kolleger i forhold til udviklingsprojektets praktiske og teoretiske implementering.

I projektbeskrivelsen vægtes det "at den forebyggende indsats skal tage afsæt i en kvalificering af daginstitutionen, så det enkelte barn med særlige behov kan rummes".

Randers Kommune har udarbejdet en kompetenceprofil samt en funktionsbeskrivelse af en Ressourcepædagogens arbejdsområder. Heri står der, at en ressourcepædagog skal indgå som faglig ressource i institutionen, for at den tidlige indsats og det enkelte barn med særlige behov/ det socialt udsatte barn, inkluderes i daginstitutionen.

Målgruppe for Ressourcepædagogens arbejde er primært børn af familier med socioøkonomiske problematikker, samt børn af anden etnisk oprindelse end dansk.

Ressourcepædagogens primære arbejdsfelt i institutionen

Børn:

- Arbejder med børn i udsatte positioner
- Arbejder med 2 sprogs - og 2 kulturelle børn

Personale:

- Arbejder for at sikre et ressourceorienteret og anerkendende sprog i personalegruppen
- Indgår i dynamisk samspil med personalegruppen
- Er rollemodel for kollegaer
- Er vejleder og sparringspartner til personalegruppen omkring børn i udsatte positioner
- Er sparringspartner til ledelsen omkring børn i udsatte positioner

Forældre:

- Inddrager forældrene som aktive aktører ift. indsatsen
- Giver forældrevejledning bl.a. ved hjælp af videooptagelser

I forhold til samarbejdspartnere:

- Arbejder med særligt fokus på det tværfaglige samarbejde
- Arbejder systematisk med opfølgning af indsats i forhold til børn i udsatte positioner
- Deltager i tværfaglige møder
- Deltager i overgangsmøder
- Indkalder hvis der er brug for ekstra tværfaglige møder

Ressourcepædagogen beskrives således som er faglig ressource person, som skal sikre en tidlig indsats i forhold til udsatte og sårbare børn i daginstitutionen. Ressourcepædagogen har et særligt ansvar i samarbejdet med børn, forældre, kolleger og eksterne samarbejdspartnere. (se uddybende beskrivelse i bilag 2)

Rammer for udviklingsforløbet

Faglig ramme

For at fastholde og kvalificere udviklingsprojektet, har Randers Kommune iværksat en række kompetenceudviklende initiativer for resourcepædagoger og ledere i projektets institutioner. Initiativerne har været.

- Tilbud om uddannelse i relation til ICDP
- Studieture til institutioner der har erfaring med arbejder med rummelighed, inklusion og IDCP.
- Konferencer afholdt af Børns Vilkår og Danmarks Pædagogiske Universitetsskole.
- Lokal netværkskonference om Relations- og ressourceorienteret pædagogik i Danmark.

Med henblik på vidensdeling om projektets faglige indhold afholder Børn og Skoleforvaltningen en række fyraftensmøder for ansatte i Randers Kommunes daginstitutioner. Derudover afholdes en række møder, der er forbeholdt Ressourcepædagogerne, og møder for både Ressourcepædagoger og ledere fra udviklingsprojekterne.

De involverede Ressourcepædagoger og ledere støtter hinanden i netværk i forbindelse med udviklingsarbejdet.

Økonomisk ramme

De økonomiske forhold baseres på, at Ressourcepædagogen ansættes med 28 timer ugentlig i institutionen. Heraf afholder institutionen selv de 12 timer og forvaltningen tildeler 16 timer, hvoraf 2 timer avendes som sprogstimer. Familiestyrelsen har støttet projektet over fire år med i alt 2.198.108. kroner.(Se Bilag 3)

Uddrag af den fælles midtvejsevaluering 2007

Citat: (Dreng på 3 år) "Pædagogen kommer ud på badeværelset og ser, at alt er vådt. Drengen står og holder hånden på en vandhane så vandet sprøjter til alle sider. Pædagogen lukker for vandet og siger: "Det ser sjovt ud, men nu må vi hjælpes ad med at tørre op og give dig tørt tøj på." De har det sjovt mens de gør det."

Allerede efter det første år i projektet registreres en holdningsændring i institutionerne fra "Hvad skal vi bruge dét til?" til, at næsten alle kolleger gør stor brug af Ressourcepædagogen. Det er eftertragtet at sparre med Ressourcepædagogen både i forhold til faglighed og struktur. Generelt opleves det, at fremlæggelserne af børn på personalemøderne er blevet mere ressourceorienterede. Det samme gælder samarbejdet med forældrene.

Ressourcepædagogens indsats og formidling

I det første år er der brugt meget tid på, at få rollen som ressourcepædagog defineret og givet indhold. Det betragtes som ressourcepædagogens vigtigste opgave, at være med til at skabe kulturændring, at se kritisk på de eksisterende regler og normer i institutionen, hvilket kræver både tid, prioritering og nænsomhed overfor kolleger.

Adfærd og resultater

Ud fra ressourcepædagogens guidning ses ændringer hos ressourcebørnene. De blomstrer og føler sig set, og de er blevet bedre til at skabe positive relationer både i forhold til andre børn og i forhold til pædagogerne.

Eksterne samarbejdspartnere

Det er blevet synligt, at ressourcepædagogerne gør en særlig indsats. Funktionen har vakt interesse i såvel lederkredse som på skoler.

Sparringspartnere

Både ressourcepadagoger og ledere har oplevet stort udbytte af netværksmøderne både de der afholdes med andre institutioner og de der afholdes med eksterne konsulenter. Det påpeges, at hvis projektet skal udbredes til flere institutioner, er det vigtigt, at fastholde støtten fra eksterne konsulenter for at kvalificere arbejdet med ICDP. Endelig påpeges det, at det som leder, kan være vanskeligt at bakke op om ressourcepadagogen i tilstrækkeligt omfang.

Erfaringsopsamling fra de enkelte institutioner 2009

Citat: "Vi har brugt mange kræfter på at lave diverse aftaler med et forældrepar, om deres måde at være sammen med deres datter på. Disse aftaler bliver overholdt i et par uger, hvorefter de falder tilbage til det gamle igen – til vores store frustration. Vi beslutter, at vi, på næstemøde, ikke vil bruge tid på at snakke om de aftaler der ikke er blevet overholdt, men i stedet have fokus på de enkelte gange forældrene har overholdt aftalerne. Vi vil rose dem for det og tale med dem om den positive indvirkning det har haft på deres datter. Derefter begynder forældrene for førstegang at åbne sig og selv komme med forslag til nye aftaler. Aftaler som de efterlever, ikke totalt, men i højere grad end de gjorde før."

I det følgende gengives de involverede institutioners erfaringsopsamling hver for sig. Herefter gengives de eksterne samarbejdspartneres erfaringer med at samarbejde med ressourcepadagoger. Endelig kommer en sammenfatning af Randers Kommunes afsluttende rapport til Familiestyrelsen.

Erfaringsopsamlingen af de enkelte institutioner tager udgangspunkt i institutionernes egen evaluering fra 2009.

Platangårdens børnehave

Ressourcepædagogen samarbejder primært med forældrene til børn i ressourcegruppen samt de tosprogede børns forældre. Forældre giver udtryk for, at personalet ser deres børn, og at de altid kan få hjælp.

Personalet er blevet mere bevidst om at agere anerkendende overfor børn og voksne. Desuden fokuseres der i højere grad på det positive der sker i børnehaven. Ressourcepædagogen står til rådighed som vejleder i forhold til temaer som kolleger selv ønsker at sætte fokus på, temaer som ressourcepædagogen selv har iagttaget og temaer fra videosekvenser fra praksis. Vejledning finder sted på initiativ fra kolleger eller fra ressourcepædagogen.

På grund af den anerkendende tilgang, fokuserer personalet i højere grad på det positive frem for det negative hos børnene og det tætte samarbejde med forældrene betyder, at der er et faldende antal børn der indstilles til særlige foranstaltninger.

Fremtidsperspektiver i arbejdet: Ressourcepædagogen vil arbejde på, at få etableret et øget forældresamarbejde med henblik på at formidle viden om, hvordan de selv kan benytte den ressourceorienterede pædagogik. Der udtrykkes ønske om, at hele personalet i børnehaven får mulighed for at blive uddannet i teorien bag ICDP.

KFUM's Institutioner

Ressourcepædagogen hjælper forældre til at få overblik over praktiske forhold i forbindelse med deres børns hverdag i institutionen. Det kan f.eks. være i forhold til skiftetøj og lægebesøg. Ressourcepædagogen indgår i øvrigt i "de svære samtaler" med forældre. Forældre bruger mere tid på at hente deres børn i børnehaven – de glæder sig til at høre de gode historier om deres børn.

Personalet i børnehaven er blevet bedre til at stille faglige spørgsmål og benytte sig af kollegial sparring. Desuden er de gode til at tage udgangspunkt i barnets ressourcer og til at antage barnets perspektiv. Ressourcepædagogen udarbejder en plan hvor der tilbydes ugentlig kollegial vejledning i relation til det pædagogiske arbejde og udarbejdelse af forskellige tests.

Igennem projektperioden er der etableret en gensidig positiv sparring og refleksionsudveksling mellem Ressourcepædagogen og lederen i børnehaven.

Udviklingsarbejdet har ikke medført færre indstillinger. Pædagogerne faglighed er blevet styrket igennem projektet, og der er en stor respekt for børnehavens arbejde. Det medfører, at personalet nu oftere tænkes ind i tværfaglige løsninger.

Fremtidsperspektiver i arbejdet: Personalet skal i højere grad overtage den praktiske rådgivning til forældrene – og der skal bruges mere tid på at formidle information til forældregruppen, hvor mange ikke kan læse og omsætte informationerne til handling.

Der skal fortsat arbejdes med en positiv udvikling af de voksnes relationer – både personalet indbyrdes og imellem personale og forældre, ligesom der skal lægges vægt på den gode historie om hinanden og om børnene. Personalegruppen skal i øvrigt lære, at det er legalt at fokusere på ét barn, mens kolleger må tage sig af alle de andre – og så skal de arbejde på at blive bedre til at differentiere. Den anerkendende pædagogik skal fortsat udvikles og implementeres ”i hele huset.”

Børnehaven Kærnehuset

ICDP uddannelse har betydet, der er kommet en mere bevidst praksis i det pædagogiske arbejde. Det tætte samarbejde mellem forældre

og personale betyder, at de vanskeligheder børnene har i langt de fleste tilfælde hurtigt aftager.

Samarbejdet mellem forældre og personale tager udgangspunkt i samspilstemaerne (bilag 2). Det betyder, at der samarbejdes med fokus på en fælles samspilsmetode, hvilket har resulteret i et ensartet og intenst samspil omkring barnet der har fået hurtigere hjælp til at udvikle sine personlige og sociale færdigheder.

Generelt har Ressourcepædagogens arbejde i Kærnehuset været med til at fremme hele børnegruppens sproglige udvikling.

Ressourcepædagogens kollegavejledning har været med til at give nye vinkler på personalets samspil med børn og forældre.

-I forbindelse med de to-sprogede børn har Ressourcepædagogen indført en mere individuel "undervisning" der ser ud til at fremme deres sproglige udvikling

Fremtidsperspektiver i arbejdet: At udviklet en "overleveringskultur" fra Ressourcepædagogen til det øvrige personale med henblik på, at videregive viden og erfaring om de enkelte "ressourcebørn" og om samarbejdet med deres forældre.

Det er vigtigt at blive ved med at have fokus på det ansvar det er at bibeholde og udvikle et fælles anerkendende syn i institutionen og at bevare fokus på institutionens fælles opgave.

Glentevejens børnehave

Forældrene er blevet mere aktive og medansvarlige. Forældrene deltagere i de tværfaglige møder og samtaler efter behov. Samtalerne tager udgangspunkt i børneperspektivet.

For personalegruppen har udviklingsprojektet betydet, at det er blevet lettere at redefinere problemstillinger og at integrere det bevidste

og positive sprog i det professionelle arbejde. Godt samarbejde mellem Ressourcepædagog og ledelse om implementering af nye initiativer.

Fremtidsperspektiver i arbejdet: Ressourcepædagogen ønsker at iværksætte vejledning i personalegruppen.

Børnehaven Dragonvej

Ressourcepædagogen har et udvidet forældresamarbejde der betyder, at hun kan afholde flere samtaler med forældrene og at hun har større fleksibilitet i forhold til tidspunkter for disse. Ressourcepædagogen kan desuden lave videovejledning med forældrene. Personalegruppen øver sig i, at bruge narrativer i samarbejdet med forældre og andre eksterne samarbejdspartnere. Personalet benytter sig af ressourcepædagogens kvaliteter når de beder om vejledning i forhold til et enkelt barn, grupper af børn eller forældre. Initiativet til vejledning kan komme fra kolleger, ressourcepædagog eller institutionsleder.

Ressourcepædagog og leder samarbejder om faglig sparring.

Eksterne samarbejdspartnere

Specialpædagog:

Ressourcepædagogen har været en uvurderlig støtte som samarbejdspartner i mit arbejde. Vi har f.eks. samarbejdet om forældresamarbejdet, evalueringer og undersøgelser. Ressourcepædagogen har været garant for sammenhængen mellem den specialpædagogiske indsats og institutionen gennem kontinuerlig orientering. Ressourcepædagogen kan yde det enkelte barn, mindre børnegrupper og voksne akut hjælp til løsning af et konkret problem eller som støtte i en afgrænset periode. Ressourcepædagogen er naturligt den person der indgår i samarbejdet med stuepædagogen og ofte den der undersøger og afklarer om et barn har behov for en støttepædagog. Beskrivelserne af de børn der søges støtte til, er blevet mere kvalifice-

rede, hvilket må være med til at sikre en bedre og hurtigere udnyttelse af de tildelte timer.

Kontaktpsykolog

Har primært været tilknyttet Projekt Ressourcepædagog på de tværfaglige netværksgruppemøder. Muligheden for at etablere ekstra voksenkontakt, ekstra timer og støtte via ressourcepædagogen er en utrolig stor hjælp i forhold til at arbejde forebyggende. Den store fleksibilitet i Ressourcepædagogens funktion, gør det lettere at give hjælp og støtte i det omfang barnet kræver. Med den ekstra ressource er det blevet lettere at implementere de specialpædagogiske strategier der bliver drøftet på konferencen

Tale-/høre-pædagog

Det står klart, at en del børn, udover de børn der har fået bevilget støttetimer, har behov for en målrettet indsats i forhold til udvikling af såvel sproglige som sociale kompetencer. Ressourcepædagogen varetager mange værdifulde opgaver med udsatte børn.

Afsluttende evaluering til Familiestyrelsen

Citat: "Den relations- og ressourceorienterede pædagogik i støtteinstitutionerne har vist, at den ændrede tilgang til børnene også har haft stor betydning for institutionens "Gråzonebørn", da den ændrede tilgang til børnene betyder, at det i høje grad er muligt at løse problemer som tidligere, med stor sandsynlighed, ville føre til en ansøgning om særlig støtte."

Ressourcepædagoger og ledere i de involverede institutioner har gennemført et uddannelsesforløb der består af 2 moduler i ICDP. Uddannelsen kvalificerer de studerende til at indgå i et relations og ressourceorienteret samspil med børn og til at vejlede forældre og personale. Projektgruppen mødes kontinuerligt til sparring og vidensde-

ling dels i den samlede gruppe, dels i den lille ressourcepædagoggruppe. Sparring foregår bl.a. omkring video-optagelser.

Gruppen har forskellige pejlemærker og fokuspunkter undervejs. Dels de opstillede – dels de der er opstået undervejs. Forældresamarbejde, etik i forhold til video, vejlederrollen, samspilstemaerne, læring, inklusion – integration, 2-sprogede, iagttagelsesmetoder, fortællinger.

Projektgruppen vælger at invitere Dragonvejens børnehave til at deltage i projektet, da den har samme socioøkonomiske grundlag, som de øvrige deltagende institutioner

I forhold til Ressourcepædagogens rolle og opgave, arbejdes der med metodeudvikling i form af indstillingskemaer som skal være udgangspunkt for udvælgelsen af de børn som Ressourcepædagogen arbejder med. Gruppen har optimeret arbejdet med sociogrammer, relationscirkler, logbøger og systematiseret deres netværk med henblik på at gennemføre individuel sparring. Der er indhentet ny viden og erfaringer igennem studiebesøg og institutionsbesøg, ved at deltage i forskellige konferencer og ved at inddrage eksterne fag personer og foredragsholdere.

Den enkelte Ressourcepædagog er, igennem hele udviklingsforløbet, blevet superviseret af en ekstern konsulent fra University College Nordjylland. Supervisionen indeholder primært analyse og vejledning ud fra Ressourcepædagogens videooptagelser, hvor den faglige feedback indgår ift. de 8 samspilstemaer i ICDP og på vejlederrollens styrker og dilemmaer.

Det har været en stor fordel at de pædagogiske konsulenter fra Randers Kommune i hele projektperioden har taget ansvar for at planlægge og lede projektmøderne. De har været grant dagsordenens

indhold og har stået for opsamling samt referatskrivning. Referaterne er blandt andet blevet anvendt i de løbende opsamlinger og evalueringer i projektperioden.

Kvaliteten af en langvarig indsats og tilstedeværelse af konsulenterne, har givet et positivt samspil, som har været med til at sikre helhed og perspektivering, også i forhold til Børn og unge politikken.

Projektgruppen har løbende arbejdet på at definere begreber som inklusion /eksklusion. Gruppen har desuden løbende drøftet udfordringerne i forhold til at redefinere det enkelte barn med henblik på en øget inkluderende pædagogisk praksis og adfærd.

Ved en midtvejs evaluering er der synlige resultater på, at der er skabt større trivsel, udvikling og læring af det enkelte barn og der er udviklet en øget dialog og opbygget et tættere forældresamarbejde, hvor forældrene er indgået i Ressourcepædagogens vejledning. Der spores en nedgang i indstillingerne til støttetimer mv. De tværfaglige samarbejdspartnere er inddraget i evalueringen og deraf ses en betydelig opmærksomhed på Ressourcepædagogens betydning i forhold til definering og redefinering af barnets kompetencer med en øget fokusering på den ressourceorienterede tilgang. I evalueringen indgår også en forældredel, hvor der er en meget positiv tilbagemelding på Ressourcepædagogens betydning for deres barns udvikling og dermed er der sket en øget forståelse for betydningen af forældrenes del af eget ansvar i samarbejdet.

Projektets erfaringer og nye viden indgår i sin afsluttende fase, i en større omlægning af Randers Kommunes område for børn med særlige behov. Det vurderes at der er behov for flere Ressourcepæagoger i kommunens institutioner, da resultaterne fra projektet - sammen med den massive uddannelse af pædagoger i ICDP - har øget bevidstheden om værdien i den ressourceorienterede pædagogik og i

den anerkendende tilgang. Denne fokusering har skabt opmærksomhed på betydningen af et mere inkluderende miljø og støtter dermed kommunens mål om at der, i et tæt samarbejde med forældrene, skal ske en tidlig indsats.

Resumé – Projekt Ressourcepædagoger

De udvalgte daginstitutioner er beliggende i den nordlige del af Randers. Kendetegnende for området er: lav indkomst, høj arbejdsløshed, enlige forsørgere og en stor andel af tosprogede familier.

Udviklingsprojektet lægger vægt på, at nedbryde den negative sociale arv, ved at styrke det enkelte barn med henblik på inklusion.

Ressourcepædagogernes funktion er dels rettet mod de udsatte børn med henblik på at styrke det enkelte barns udvikling og læring, dels mod et kompetenceløft i professionsudøvelsen i institutionen.

Samarbejdet med forældre

Forældrene er blevet mere aktive og medansvarlige. Det tætte samarbejde med forældrene betyder, at der er et faldende antal børn der indstilles til særlige foranstaltninger. Samspilstemaerne fra ICDP udgør en fælles forståelsesramme for personale og forældre, hvilket optimerer samarbejdet om barnets personlige og sociale udvikling

Samarbejdet med kolleger

For personalegruppen har udviklingsprojektet betydet, at det er blevet lettere at redefinere problemstillinger og at integrere det bevidste og positive sprog i det professionelle arbejde, da der i højere grad fokuseres på de positive kvaliteter hos barnet. Pædagogernes faglighed er blevet styrket bl.a. igennem kollegial vejledning.

Samarbejdet med eksterne parter

Der er stor respekt for børnehavens arbejde, hvilket betyder, at personalet oftere tænkes ind i tværfaglige løsninger. Kvalificerede ansøgning om støtte til enkelte børn sikrer en bedre og hurtigere sagsbehandling. Ekstra støtte via ressourcepædagogen er vigtig i det fo-rebyggende arbejde. Med de ekstra ressourcer er det blevet lettere at implementere specialpædagogiske strategier i det pædagogiske arbejde i institutionen.

I erfaringsopsamlingen i 2007, blev det påpeget, at hvis projektet skal udbredes til flere institutioner, er det vigtigt, at fastholde støtten fra eksterne konsulenter for at kvalificere arbejdet med ICDP.

BILAG 1

IDCP programmets 7 principper for sensitivering af omsorgsgiver

1. Etablering af en tillidsfuld kontakt
2. Positiv definering af barnet
3. Aktivering af omsorgsgiver i forhold til tema
4. Påpegning af positive træk ved omsorgsgivers nuværende praksis
5. Verbalisering og vejledt bevidstgørelse af det gode samspil
6. Dele erfaringer i grupper
7. Personliggjort og indlevende formidlingsform

IDCP programmets otte samspilstemaer

Følelsesmæssig kommunikation

1. Vis positive følelser – vis at du er glad for dit barn
2. Tilpas dig barnet og følg dets initiativ
3. Tal til dit barn om ting, det er optaget af, og prøv at få en samtale i gang
4. Giv ros og anerkendelse for det barnet kan

Formidling og berigelse

5. Hjælp barnet til at fokusere dets opmærksomhed, så I får en fælles oplevelse af ting i omgivelserne
6. Giv mening til barnets oplevelse af omverdenen ved at beskrive jeres fælles oplevelser og ved at vise følelser og entusiasme
7. Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget sammen med dit barn
8. Hjælp dit barn med at kontrollere sig selv ved på en positiv måde at sætte grænser for det – ved at vejlede det, vise positive alternativer og ved at plan lægge sammen

BILAG 2

Notat fra Randers Kommune "Pædagog med ressourcefunktion i Randers kommune"

Randers Kommune

Notat

Forvaltning:		Dato: 8. marts 2010
Børn og Skole		J.nr.:
		Br.nr.:

Udfærdiget af: Merete Lorentsen, Dorte Le Coq, Merete Løkkegaard
Vedrørende: Pædagog med ressourcefunktion, daginstitutionsområdet
Notatet sendes/sendt til: Dorte Brøns

Pædagog med ressourcefunktion i Randers Kommune

Definition af en pædagog med ressourcefunktion (RP)

En pædagog med ressourcefunktion indgår som en faglig ressource i institutionen med henblik på en tidlig opsporing og indsats i forhold til det enkelte barn med særlige behov/ børn i udsatte positioner. Leder og RP arbejder tæt sammen med resten af personalegruppen på at skabe en inkluderende, relations - og ressourceorienteret pædagogisk praksis. Der arbejdes på at skabe inkluderende fællesskaber og læringsmiljøer, for at udvikle, udfordre og understøtte barnets læring, kompetencer og potentialer.

RP fungerer i hele huset og er ikke tilknyttet en bestemt børnegruppe. Dermed kan RP indtage helikopterperspektivet i forhold til at holde fokus på relations og resourceorientering.

Sammen med lederen har RP fokus på vidensdeling og læring blandt det øvrige personale. Herunder fastholdelse af igangsatte inkluderende metoder, der opkvalificerer arbejdet med børn i udsatte positioner, og orienterer sig mod ny viden på området.

RP har et skærpet fokus på at optimere forældresamarbejdet og samarbejdet med de tværfaglige samarbejdsparter.

Målgruppe for RPs arbejde:

Børn af familier med socioøkonomiske problematikker, samt børn af anden etnisk oprindelse end dansk, da denne gruppe kræver særlig indsats grundet tosprogethed.

RPs primære arbejdsfelt i institutionen:

Børn:

- Arbejder med børn i udsatte positioner
- Arbejder med 2 sprogs - og 2 kulturelle børn

Personale:

- Arbejder for at sikre et ressourceorienteret og anerkendende sprog i personalegruppen
- Indgår i dynamisk samspil med personalegruppen
- Er rollemodel for kollegaer
- Er vejleder og sparringspartner til personalegruppen omkring børn i udsatte positioner
- Er sparringspartner til ledelsen omkring børn i udsatte positioner

Forældre:

- Inddrager forældrene som aktive aktører ift. indsatsen
- Giver forældrevejledning bl.a. ved hjælp af videooptagelser.

I forhold til samarbejdspartnere:

- Arbejder med særligt fokus på det tværfaglige samarbejde
- Arbejder systematisk med opfølgning af indsats i forhold til børn i udsatte positioner
- Deltager i tværfaglige møder
- Deltager i overgangsmøder
- Indkalder hvis der er brug for ekstra tværfaglige møder.

Som arbejdsmetoder anvendes:

- ICDP som grundlæggende metode, ressourcetænkning / og en inkluderende pædagogik
- På baggrund af det interne indstillingsskema vurderer og planlægger ressourcepædagogen den kommende indsats i tæt samarbejde med Leder / gruppepædagog
- Opfølgende redefinering af barnet
- Video-vejledning af personale og forældre
- En differentieret indsats i forhold til det enkelte barn, grupper af børn og/eller sammen med den øvrige børnegruppe i en tidsbestemt periode.

Uddannelse og kvalificering af en RP:

- ICDP 1 og 2: en uddannelse til opkvalificering indenfor relations og resourceorienteret pædagogik, hvor der sættes fokus på det gode samspil ved hjælp af iagttagelse, beskrivelse og analyse, samt brug af video og vejledning
- I opstartsfasen indgår RP i en føl - ordning, sammen med en erfaren RP, 5-6 gange i løbet af en 2 måneders periode
- RP kobles op på et netværk sammen med andre ressourcepædagoger til faglig sparring og erfaringsudveksling i praksisfællesskab.
- Der afholdes 5 netværksmøder årligt

- 1-2 gange årligt deltager lederne og 1 repræsentant fra forvaltningen, i netværksmøderne, for at sikre situeret læring og erfaringsudveksling. Der vil være fokus på vejledning, opsamling på indsats og faglig sparring.

Lederens ansvar i forbindelse med R.P.

- Det er lederens ansvar at RP funktionen fungerer
- At være sparringspartner til R.P. og følge op på RPs indsats
- Lederen skal sikre den relations og ressourceorienterede pædagogik, så der opstår sammenhæng i samarbejdet og dialog mellem støttepædagog, vejledningspædagog og RP.

Uddannelse og kvalificering af leder i en institution med RP:

- ICDP 1 og 2
- Ny leder indgår i en mentor ordning med anden leder af RP institution og får 2 besøg af konsulent fra forvaltningen
- 1-2 gange årligt deltager lederne og 1 repræsentant fra forvaltningen i netværksmøderne for at sikre situeret læring og erfaringsudveksling. Der vil være fokus på vejledning, opsamling på indsats og faglig sparring.

Særligt for vuggestuer med RP:

I vuggestuerne er det særligt vigtigt at den tidlige indsats sikres ved en ressourceorienteret tilgang, en øget dialog og et tæt samarbejde med de tosprogede familier. Der her ikke tale om en decideret sprogstimulering jf. § 4.

BILAG 3

Notat vedr. økonomi fra Randers Kommune

Randers Kommune

Notat

Forvaltning:		Dato: 8. marts 2010
Børn og Skole		J.nr.:
		Br.nr.:

Udfærdiget af: Merete Lorentsen, Dorte Le Coq, Merete Løkkegaard
Vedrørende: Pædagog med ressourcefunktion, økonomi
Notatet sendes/sendt til: Dorte Brøns

Børnehave

Generelt normeringsgrundlag for pædagog med ressourcefunktion udmøntes med 28 timer/uge. Tildeling tager afsæt i sociokønomi og andel af tosprogede børn svarende til minimum 10 børn.

1. Institutionens egen finansiering	12 timer
2. Afdeling Børns finansiering	16 timer

Administration af funktionen varetages af decentral leder og der tildeles løn svarende til en gennemsnitsløn for pædagoger.

Vælges der at ansætte en RP med en højere løn end en gennemsnitsløn, tilføres finansieres det over egen lønsum.

RP aflønnes supplerende med et årligt funktionstillæg jvf. Forhånds aftale med BUPL. Finansiering heraf jf. ovenstående fordelingsnøgle.

Vuggestue

Generelt normeringsgrundlag for pædagog med ressourcefunktion udmøntes med 10 timer/uge. Der er her ikke tale om indsats jf. § 4a.

1. Institutionens egen finansiering	4 timer
2. Afd. Børns finansiering	6 timer

RP aflønnes supplerende med et årligt funktionstillæg på kr. 5.000 kr. jf. ovenstående.

kombineret daginstitution

Generelt normeringsgrundlag for pædagog med ressourcefunktion udmøntes med 33 timer/uge.

1. Institutionens egen finansiering	14 timer
2. Afd. Børns finansiering	19 timer

RP aflønnes supplerende med et årligt funktionstillæg jvf. Forhånds aftale med BUPL, se vilkår for børnehave.

Generelt for alle

Uddannelse af RP i ICDP 1 og 2 finansieres af Afdeling Børn for alle institutionstyper

Ved flere end 10 tosprogede børn i alderen 3-5 år tilføres ekstra timer jf. aftale for indsats for § 4a.

Der afholdes årligt statusmøde vedr. fortsættelse af funktion i den enkelte daginstitution. Indkald ved Afdeling Børn.

Daginstitutioner med RP

Daginstitutioner fra projekt:

Kærnehuset børnehave, KFUM, Platangårdens børnehave, Glentevej børnehave, Dragonvej børnehave.

Forslag om andre relevante daginstitutioner:

Grønnegade vuggestue, Solsikken vuggestue, Platangården vuggestue, Nyvang vuggestue, Lions vuggestue

Nyvang børnehave, Havndal børnehave, Bredstrupgade børnehave, Lions børnehave

Hørhaven daginstitution.